

פסיכואנליזה בעיר

לימודי פרויד-לאקאן | מנהל: ז'אק-אלן מילר | מרכז: מרקו מאואס

dor-a-lacan.com

לאקאן, צעד אחר צעד 2019-20 :

לקרוא את סמינר III של ז'אק לאקאן: הפסיכוזות

באחריות: ליאת שליט עם רוני מנור

בשנת הלימודים הקרבה נמשיך בצעד נוסף בפרויקט "לאקאן, צעד אחר צעד"; לאחר שקראנו בשנתיים הקודמות את סמינר I ו-II, נעמיק השנה בקריאת הסמינר השלישי של לאקאן: **The Psychoses**.

חקר הפסיכוזות כמבנה קליני תחת הפריזמה הרפואית הפסיכיאטרית החל במאה ה-19 עם עבודתם החלוצית של קרפלין ובלוילר, שפיתחו את רעיון הסכיזופרניה (ות?) ואת ההבחנה בין לבין ההפרעות האפקטיביות. עבודתם החלוצית סללה את הדרך לכינונו של תחום הפסיכופתולוגיה ולפיכך גם לאפשרות של כל עבודה תרפויטית עם ההפרעות הנפשיות. פרויד, שהכיר היטב את הנוזולוגיה הפסיכיאטרית, קיבל את החלוקה הגדולה שלה בין הסכיזופרניה והפרנויה לבין המלנכוליה והמאניה-דפרסיה, שינה את המושגים היסטוריה ופוביה ואף המציא קטגוריה קלינית חדשה: הנורוזה הכפייתית. לאקאן, בעבודת הדוקטורט שלו בביה"ס לרפואה על הפרנויה, נכנס לשדה הקליני כפסיכיאטר שלאט לאט נוטש את הפרקטיקה הפסיכיאטרית תוך ששומר על חדות ההבחנה הקלינית שכה אפיינה אותה, והופך את הקערה על פיה כאשר הוא ממקם את המבנים הקליניים השונים בשפה עצמה. מיקום הפסיכוזות בשפה פותח פרספקטיבה חדשה לגבי המבנים הקליניים בכללותם, וכן שולח אלומות אור על אופני הגישה האפשריים אליהם באמצעות הטיפול בדיבור.

על מנת להיטיב ולהעמיק את הבנתנו בתחום הפסיכוזות כמבנה קליני, ניכנס לנושא באמצעות קריאה בכתביהם של פרויד ולאקאן לצד פסקאות נבחרות מן הפסיכיאטריה הקלאסית האירופאית. נבחן כיצד וקטור העבודה שהציע מילר ב"שיחת ארקשון": הפסיכוזות האורדינאריות – טורף את קלפי הנוזולוגיה הקלאסית וממקם, ברגע מסוים, את הפסיכוזות על בסיס של רצף, בו הנורוזה יכולה להיראות גם כמקרה פרטי שלהן.

מתוך חוות הדעת של ד"ר ובר, מנהל המוסד הפסיכיאטרי בו שהה השופט והמועמד לנשיאות בית הדין בדרזדן ד.פ. שרבר :

"לכותב שורות אלה היו במהלך תשעת החודשים האחרונים הזדמנויות רבות, בשעת הארוחות היומיות ליד שולחן האוכל המשפחתי, לשוחח עם האדון נשיא הסנאט שרבר על נושאים מנושאים שונים. בכל הנושאים שעלו בשיחה להוציא כמובן את מחשבות הטירוף שלו, בענייני השלטון במדינה, המשפטים, הפוליטיקה, האמנות והספרות, חיי החברה וכל נושא אחר שנגענו בו, גילה ד"ר שרבר התעניינות ערה, ידע מעמיק, זכרון טוב ושיפוט הולם ובהקשר המוסרי, השקפת עולם שאפשר רק להסכים עמה. גם בשיחת חולין קלילה עם הגברות הנוכחות התגלה כמנומס ואדיב, ובהתייחסות ההומוריסטית לנושאים שונים שמר תמיד על מידה של טאקט ועדינות. מעולם לא שרבר לתוך השיחה ליד השולחן עניינים שלא ראוי לטפל בהם שם אלא רק בביקור אצל הרופא..

מערכת ההזיות של החולה מגיעה לשיאה כשהחולה מרגיש שהוא נקרא לגאול את העולם ולהחזיר לאנושות את האושר שאבד לה. משימה זו הוטלה עליו בהשראה אלוהית, הדומה לזו שהיתה נחלת הנביאים. דווקא עצבים מגורים, כמו שהיו עצביו משך תקופה ממושכת, הם בעלי השפעה מושכת לגבי אלוהים. עם זאת מדובר בעניינים שאינם ניתנים או ניתנים רק בקושי לביטוי בשפת בני אדם, משום שהם מצוים מחוץ לניסיון האנושי והתגלו רק לו. הדבר המהותי ביותר בשליחות הגאולה שלו הוא שעליו להפוך תחילה מגבר לאישה. אין זה אומר שהוא רוצה להפוך לאישה, אלא שמדובר ב"כורח" המבוסס על הסדר העולמי, שלרוע מזלו אינו יכול לחמוק ממנו, הגם שמבחינה אישית היה מעדיף להשאר במעמדו הגברי המכובד... ברור לו לחלוטין שהוא הינו היעד הבלעדי של הנס האלוהי, ולפיכך הוא האדם המיוחד ביותר שחי אי פעם בעולם. הוא חווה את הניסים הללו כל יום וכל שעה בגופו, והקולות הדוברים אליו אכן מאשרים זאת. בשנים הראשונות של מחלתו הוא התנסה בהרס איברים שונים בגופו, שהיו גורמים מזמן למותו של כל אדם אחר מלבדו. הוא חי זמן רב ללא קיבה, ללא מעיים, כמעט ללא ריאות, עם ושט קרועה, ללא שלפוחית שתן, עם צלעות מרוסקות, לעתים אפילו אכל חלק מן הגרוגרת שלו וכיוצא באלה. אבל הניסים האלוהיים (הקרניים) תמיד החזירו את מה שנהרס למצבו הקודם ועל כן, כל עוד הוא גבר, הוא איננו בן תמותה. התופעות המאיימות הללו נעלמו מזמן, ולעומת זאת הגיחה ה'נשיות' שלו אל קדמת הבמה. אך מדובר כאן בתהליך של התפתחות, המצריך עשרות ואולי מאות שנים עד להשלמתו, ואשר ספק אם מישהו מבין האנשים החיים כיום יזכה לראות את סופו. הוא חש כאילו מאסות של 'עצבים נשיים' חדרו לגופו, ומתוכם יצמחו בני אדם חדשים מתוך ההפריה הבלתי אמצעית של אלוהים. רק אז הוא יוכל למות מוות טבעי ולזכות באושר כמו כל שאר בני האדם. בינתיים לא רק השמש מדברת אליו אלא גם העצים והציפורים, שהנם מעין 'שיירים' של נשמות בני אדם קודמים

שצורתם שונתה באורח פלאי', מדברים אליו בלשון בני אדם, ובכל מקום מתרחשים ניסים סביבו".¹

**

הקורס יתקיים **אחת לחודש** בימי רביעי 14:00-15:30. תאריכי הפגישות: 4.12, 6.11, 1.1, 5.2, 4.3, 1.4, 6.5, 3.6, 1.7 (סה"כ 9 מפגשים)
טרם פתיחת הקורס, יתקיים מפגש מקדים שעיקרו **המבנים הקליניים**, על מנת להתחיל ולהכנס לתוך הרעיון של אבחנה מבנית. מפגש זה יתקיים בתאריך 25.9, בתשלום נפרד, והוא מומלץ לנרשמי הקורס כסוג של מבוא לסוגיית הפסיכזזה. מיקום ושעה יישלחו בהקדם.

ביבליוגרפיה:

Lacan, J. The Seminar, book III: The Psychoses.

Cutting & Sheperd. The Clinical Roots of the Schizophrenia Concept.

פרויד, ז. שרבר. הערות פסיכואנליטיות על תיאור-מקרה אוטוביוגרפי של פרנויה.

שיחת ארקשון. מקרים נדירים: הבלתי ניתנים לסיווג של הקליניקה.

הרשמה:

שכר לימוד ישולם לפרויקט דורא ועומד על 1200 ש"ח, כולל הספר *The psychoses* מאת לאקאן שיוזמן במרוכז עבור המשתתפים באנגלית. חומרי הקריאה האחרים יישלחו סרוקים.

הקורס פתוח בתשלום לכל המתעניין – אין הכרח ברקע מקצועי או בהיכרות מקדימה עם לאקאן. עובדי שיבא מוזמנים להצטרף למפגשי הלימוד, אך הכניסה לקורס תתאפשר רק באופן שנתי ולא על בסיס מפגשים בודדים.

משתתפים המעוניינים לקבל תעודה על השתתפותם מטעם פרויקט דורא יתבקשו להגיש לקריאה ביקורתית עבודה בת 5 עמודים אודות אחד הנושאים הנדונים במפגשים. עבודה זו תוגש לאחד מצוות המורים של דורא, שייבחר על ידי המשתתף.

הסמינר יתקיים גם השנה בבית החולים שיבא בחדר הישיבות בבניין שיקום המבוגר, מול בניין פסיכיאטריה, ובסמיכות לפרויקט חדש: PART

החל מספטמבר 2019 תפעל יחידה חדשה לטיפול באוריינטציה פרויד-לאקאן בבית החולים שיבא באחריות ליאת שליט: **PART: Psychosis Autism Research and Treatment**, במסגרת שיתוף פעולה בין מרפאת "קשת" לבוגרים על הספקטרום האוטיסטי לבין פרויקט דורא.

¹ בתוך: פרויד, ז. שרבר. הערות פסיכואנליטיות על מקרה אוטוביוגרפי של פרנויה. ספרים הוצאה לאור, 2006.